

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és ünnepnapi kivételével) mindennap délután 4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Via Ciotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva.
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétküldéssel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nonpareille sor 60 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 1 kor.

Százezer koldus.

A Fejérváry-kormány legutolsó rendelete, melyben a sajtóra vet bilincseket, százezer koldust teremtett Magyarországon. Abban a hazában tehát, melyben ugyanis sok a koldus, melyben éheznek a nép egy jó része s a honnan kenyérkereset hián, Amerikába vándorolnak a tönkrement emberek. Ime, ez a kormány, a kegyelmes szocialista elvtársak, a hatalom Molochjának vetik oda a szegény népet. Elveszi fillérjéit, melyet a lapok árusításával keres. Százezeren károsodnak. Ez még nem lenne baj, de százezeren veszítik el utolsó falatjaikat. S a dicső, a derék, a népért halni kész szocialista-sajtó s a párt, nem csinál forradalmat? Nem jajdul fel, amikor ezer és ezer család marad támaszték nélkül, s kirántják aszott kezeikből azt az utolsó darab száraz, fekete kenyeret? Egy szó se kél. Nem hallik más, csak az éhenmaradtak zokogása, melyet a nagy, humánus nemzetköziség borzasztó közönye, némasága kísér. Sötét alakok járnak az utcán. Leri arcukról az éhség. Panaszkodni akarnak. De ki segíthet a bajukon? . . . Nem kell soká gondolkodniok . . . Van egy hatalmas barátja a népnek . . . A belügyminiszter. Oda zárandokolnak, hogy adja vissza a falat kenyeret . . . Csalatkoztak a belé vetett bizalomban. Rendőrökkel szórta szét őket.

S az utca néma. Munkátlanak serege vonul végig. S a nép barátjai, a szocialista hadvezérek nem szónokolnak, sőt nem is írnak az érdekükben. Az árulók! Eladták a népet a gazembereknek! Vagy nem adták el? Hát akkor miért nem rendelnek el általános sztrájkot? Ezer család éheznek. S még egy kérdés merül fel. A szocialisták, kik a militarizmust megvetik, mert egyes tagjainak nincs meg a joga szabad véleményének kifejezésére, nem veszik észre, hogy ajkukra még nagyobb lakatot vertek, hogy mindenben türniök kell a néhány jól táplált vezér akaratát, akiknek szintén nincsenek akaratjaik, hanem azt teszik ma, amire felülről sugalmazzák? S e legfelsőbb sugalmazó is katona. *Jól sikerült a militarizmusba belevonni az ellen küzdő proletárokat.*

De hát ezen intézkedés, hogy megvonták a lapok utcai kolportázsát, a koalíciós lapok ellen irányult. S ezzel indokolják meg a Jakabok a téltlenségüket.

A kormány meggátolja a lapok

árusítását. Néhány nap mulva pedig beültetnek néhány Vészi-huszárt a szerkesztőségekbe kik vörös ceruzával huzzák végig a gondolatokat, verik agyon az észet, s terjesztik a sötétséget. Az éjszakai állatok munkái, a baglyok, denevérek munkái kezdődnek. Ennél azonban még nem állapodnak meg. Vértörvényszéket csinálnak a sajtó munkásai ellen. Már átgázoltak a parlamenten, most megkerülik a törvényszéket, mert ezt nem bírják átgázolni. Megnyilik ismét Kufstein, kovácsolják ismét a bilincseket.

Lenyugszik a nap, a szabadság és a gondolat, s ránehezedik a földre a szolgaság éjszakája. S ki álmodta volna? Azok képviselik leginkább az éjszakát, kik magukat eddig a Nap gyermekeinek vallották.

La gazzarra della violenza.

L'argomento s'impone; è una sorpresa oltremodo dolorosa; è un disinganno la cui amarezza non può essere superata da altra nessuna. Nel secolo ventesimo, nel centro d'Europa, in paese che va superbo di una costituzione poco men che millennaria, l'assolutismo ha potuto assidersi, tracotante e assumere le forme della più esosa violenza.

Era mai possibile prevedere un caso simile? Si sarebbe immaginato un così impudente abuso della forza? Eppure tutto ciò è avvenuto, togliendo la fede nella giustizia, nella ragione, nel diritto.

La nostra fede incrollabile che ormai ogni stato avesse a base la volontà nazionale, che alla nazione spettasse decidere dei suoi destini. di indicare gli uomini da cui vuole essere governata, è posta alla più dura prova, ed è prodigio se vi resiste. Al principio, che significa il trionfo del diritto umano, della giustizia, della libertà, succede l'antico ch'era stato abbattuto mercè secoli di lotte, mercè fiumi di sangue di martiri, mercè sofferenze mortali, e che si credeva morto per sempre. Eppure eccolo risorto, l'iniquo diritto della forza, eccolo sovrano assoluto, imporre silenzio al coro di grida reclamanti ragione e giustizia.

Ed è la cavallerisca nazione ungarica che tanto sangue sparse per la sua libertà e per quella di altri popoli giacenti nell'oppressione dello stesso giogo, è alla nazione per cui la libertà è condizione imprescindibile di vita, che si vuole condannare ad insopportabile servaggio. Si abusa nefandamente di ef-

fimere circostanze favorevoli alla prepotenza, non solo per togliere alla nazione i suoi sacrosanti diritti, ma porre pur silenzio ad ogni grido di protesta. Pel momento impotente a far valere il suo diritto, essa sosterrà impavida, dignitosa l'esecrando oltraggio; ma non si otterrà certo ch'essa non protesti, che cessi di reclamare il suo diritto. che cessi un solo istante l'opera sua, che prima o dopo riuscirà efficace, diretta a riacquistare l'uso dei suoi diritti, che si riusci pèl momento a paralizzare.

Si possono sequestrare i giornali, gl'interpreti costanti e strenui dei sentimenti nazionali, paladini imperterriti dei nazionali diritti; si può sempre abusando della forza bruta, ostacolarne la diffusione, limitarne la santa libertà di parola, ma essi, per quanto si faccia, continueranno la gloriosa lotta, fieramente fermi dinanzi al nemico stupidamente baldanzoso.

Questa dolorosa sospensione della libertà, dei diritti costituzionali, offende nell'intimo dell'anima l'amor proprio nazionale, rende sanguinante di dolore il cuore di ogni patriotta ungherese, gli empie l'anima d'indignazione fremente. E' vero; ma pure non sarà senza un qualche vantaggio, come tutte le sventure umane. anche le più gravi.

La prova durissima potrebbe durare lunga; ma pur dovrà finire, e finire col trionfo pieno, assoluto della nazione. E seppur questa, per ottenere l'essenziale, avesse pur egualmente a fare qualche apparente sacrificio dei particolari, ad ogni modo la prima sua rivendicazione sarà inevitabilmente avviamento al completo trionfo.

E l'amarissima esperienza insegnerà agli eletti del popolo a porre la costituzione su basi così solide, così sicure, che nessuno oserà tentare al superbo edificio, senza rimanere immediatamente punito dell'audacia sua.

E' ora questa di raccoglimento, e di preparazione. Ma ormai è nella coscienza di tutti gli ungheresi che le rodomontate governative sono cosa effimera, che la libertà la costituzione riprenderanno il loro legittimo dominio. Per questo dappertutto si fa allegramente il carnevale; e fu pure lieto a Fiume, unita tutta nei suoi sentimenti ai fratelli magiari, poichè confida pienamente nella forza e nella risolutezza della nazione.

HIREK.

— Tekintettel a mai ünnepnep délutáni munkaszünetre. lapunk csupán féltérjedelemben jelenhetett meg.

— Per aderire al desiderio dei nostri operai, che ci tengono aver oggi libero il pomeriggio, usciamo oggi pure in mezzo foglio.

— **Autonomiánk és a kolportázs megvonása.** A hivatalos lap tegnapi számában, mint a *Fiumei Hirlap* már tudatta, megjelent Kristó belügynök egy rendelete az ország összes törvényhatóságaihoz, melyben a hirlapok utcai elárúsítását betiltja. A hivatalos lap közleményei közjog szerint a törvényhatóságokat nem irányíthatják: ezekhez minden miniszteri leiratnak *külön irásban is* meg kell érkeznie, s a végrehajtás kötelezettsége a kézbesítés napján kezdődik, Eiume magisztrátusa, értesülésünk szerint e hirhedt belügynöki ukázt még nem kapta meg, tehát nem köteles tudomást se venni róla. De ha meg is kapta volna, akkor is dobja papirkosárba a polgármester, mert: *ez az egyes miniszteri rendelet, ha végrehajtását Fiumétől is merné követelni, flagrans megsértése volna Fiume autonomiájának, mely e város területén minden közrendészeti hatalmat (ez alá tartozik a kolportázs is) kizárólag Fiume város autonom hatósága hatáskörének tart fönn.*

Fiume autonomiáját születte pillanatától félve őrzi a *Fiumei Hirlap*. Ezt a kincsünket nemcsak megnyirbálni, de még megközelíteni sem engedjük s elégszer bebizonyítottuk, hogy olasz ajku testvéreinknél nem kisebb hévvel védelmezzük. E programpontunk parancsolja most is, hogy felhívjuk a figyelmét úgy a magisztrátusnak, mint a rapresentanzának, hogy most álljanak ki a sikra, mikor előreláthatólag valódi veszedelem fenyegeti közös kincsünket, az autonomiát s erélyesen utasítják vissza a külömben is törvénytelen kormányznak ezt az okatlan autonomiánkat sértő rendeletét, ha netán Kristó ur Fiuméba is beszemtelenkednék vele.

— **Il „colportage“ e l'autonomia di Fiume.** Uno dei principali diritti della nostra Rappresentanza, quello anzi che constitui-

sce l'essenza della speciale autonomia di Fiume, è quello di essere interpellata su ogni legge, su ogni ordinanza che il Governo intende introdurre a Fiume. Noi crediamo quindi che l'ordinanza che proibisce a Fiume la vendita dei giornali per le vie, non possa essere qui applicata, sinchè, almeno, la Rappresentanza non ne abbia preso notizia.

Ad ogni modo, a quanto ne sappiamo, l'ordinanza non è peranco qui arrivata, ma è nostra opinione che la Rappresentanza dovrebbe protestare subito, senza attendere il suo arrivo, contro di essa, a nome appunto dell'autonomia di Fiume, e ottenere ch'essa non venga qui applicata. Noi non pretendiamo ch'essa s'incomodi pei giornali, ma si tratta d'un principio che la Rappresentanza deve difendere con tutta energia, ogni volta che le circostanze lo reclamano.

Anche l'ex-deputato dovrebbe adopersi in questo senso. La nazione considera ognora il parlamento disciolto l'espressione della sua volontà, e vede nei deputati i suoi legittimi rappresentanti. E la nostra città considera pur tale il suo deputato e da esso attende ognora difesa dei suoi diritti.

Noi separiamo sempre il principio delle persone, e la verità noi la diremo sempre sia a danno o a vantaggio dei nostri avversari.

Határrendőri dolgok. Holnap, március hó 1-én lép életbe az új bevándorlási törvény. Ez alkalomból, mint Budapestről jelentik nekünk, a határrendőrkapitányok tisztelegtek Kristóffy József belügyminiszternél. A miniszter igen szívesen fogadta s fölhívta őket arra, hogy az állam felsőbb érdekeinek megvédését célzó törvényeket lelkiismeretes odaadással és tapintattal hajtsák végre s igyekezzenek odahatni, hogy a határrendőrség új intézménye eredménydus működéssel kinyerje a társhatóságok rokonérzését és támogatását s hogy úgy a honpolgárok, mint a külföld előtt magunknak és az intézménynek tekintélyt szerezzenek. A tisztelgés végeztével a határrendőrségi kapitányok Sélley államtitkár elnökiásával értekezletet tartottak, a melyen egyrészt beszámoltak az eddig szerzett tapasztalatokról, másrészt utbaigazítást nyertek az államtitkár részéről az új bevándorlási törvény végrehajtására nézve. Ezen a konferencián arra való tekintettel, hogy a határrendőrség működése bizonyos pontokon érintkezik a csendőrségével, ez utóbbi részről Panajott tábornok s Koreska és Kosztka ezredesek jelentek meg.

A belügyminiszter a felsővisói, körösmézei és ökörmézei határrendőrségi ki- rendeltségek vezetőihez rendeletet intézett, a melyben fölhatalmaza őket az utlevél szabályok áthágása, tilos visszatérés, nöcsempészés által elkövetett kihágások esetében első fokon való rendőri büntető bíraskodásra, valamint közvetlenül a határon letartóztatott emberek toloncúgyeiben való eljárásra.

Karneval temetése. Reményeu felül jól sikerült Fiumében a tegnap délutáni kocsikorzó. Az utcákat már kora délután ellepte a közönség, s az idő is kedvezett a mulatni vágyóknak. A korzón körülbelül hetven izlésesen feldíszített kocsi vett részt. Feltűnést keltett egy szép halászbárka s számos gyönyörűen feldíszített hölgyekkel ellepített virágos

kocsi. A konfettizés a házak ablakaiból erkélyeiről egész délután, a késő esti órákig folyt. A remek mulatságot vig hangulatban folytatták este a kávéházakban, honnan azután a kimerült maszkák fáradtan ballagtak haza a jól sikerült mulatságok hosszú sorozata után.

Centomila mendici. La paterna sollecitudine del pubblico bene si è luminosamente manifestata nell'opera sagace dell'imperiale governo, violentemente insediatosi al posto del governo legittimo, regio si, ma in pari tempo costituzionale parlamentare, responsabile.

Abbiamo veduto la sua prima disposizione. E' così generosamente provvida che riduce alla mendicizia ben centomila persone che vivevano di onesto e quotidiano lavoro.

Il divieto del „colportage“ ha tolto il pane a tutta questa povera gente, alla quale sarà ben difficile procurarsene in altro modo. Ma da gente, com'è quella che costituisce l'imperiale gabinetto Fejervary, la quale non rifugge da farsi strumento di violenza a' danni della propria patria, non si possono attendere che atti di cinica e inesorabile spietatezza.

Ma più doloroso, più sconsolante di quello dello stesso governo, ci appare, in questa occasione, il contegno dei socialisti, che vediamo sconfessare di fatto i loro stessi principi, dell'amore che ostentano pei fratelli operai. La sventura di centomila persone non li scuote!

Essi ci preparano a penosi disinganni.

La fine del carnevale. Fu una morte veramente gioconda, di giocondità rumorosa e anche assai bella. Tutto quanto rimaneva di forze risparmiate nel corso del carnevale, fu consumato alla fine.

Fu una rumorosissima esplosione di gioia qua garbata e piacevolissima, là espressa in urli intronanti le orecchie, ma tutto finiva a piacere, poichè c'è una generale disposizione di trovare nel carnevale, specie nell'ultimo giorno, tutto lecito, tutto anzi accettabile, gradevole.

Il corso delle carrozze riusei splendido, specie per le artistiche forme ond'esse, in gran numero adornate, e per il bel numero dei carri, parecchi dei quali lavorati in modo che si presentavano simbolici ammirabili di alto significato.

E' il più bel successo del comitato dei pubblici festeggiamenti, il quale giovanissimo, ha rivelato una certa inesperienza. Speriamo quindi che l'anno prossimo, forte delle esperienze in questo acquistate, sarà più sicuro nei suoi disegni e nei mezzi e modi di realizzarli.

Il carnevale fini in mezzo alle orgie, alle follie stranissime, che si svolsero in scene chiassose in tutti i locali pubblici in tutte le vie; il lugubre suono della campana nunzia dell'avvento della quarantina non interruppe la strepitosa gazzarra; l'apparire stesso non valse a imporre silenzio agli urlatori, a fuggire le coppie filanti estatici idilli.

Oggi, come la tradizione vuole, a Tersatto, d'onde vedremo questa sera reduci un esercito di devoti a Bacco, colla ebbrezza nella mente, e ahime la debolezza nelle gambe.

E così il carnevale sarà definitivamente finito.

TÁVIRATOK.

Az új választások.

Bécs, febr. 28. Itteni politikai körökben hihetőnek tartják, hogy a magyarországi választásokat április 11-ig mégis csak kiírják. A

N. W. T. ma reggeli számában e hirt avval kommentálja, hogy bármily eredménye legyen is az új választásoknak, a király eltökélt szándéka, hogy akkor is csak hatvanhetes alapon álló politikusokra bizza az új kormányt.

Manifesztum a nemzethez.

Budapest, febr. 28. A koalíció vezérlőbizottságának kiáltványa a magyar nemzethez ma reggel jelent meg. Elején a szövötközött ellenzék átfut az abszolutizmus legutóbbi cselekményein alkotmányunk ellen. Különösen kiemeli, hogy országgyűlést fegyveres karamallal szétkergették s a törvényhozás palotáját bezárták. Majd rátér a kereskedelmi szerződéseknél törvényellenesen, parlament nélkül történt megkötésére s abszolúción való életbeléptetésére. Ebből azt következteti, hogy az abszolutizmus birodalmi rögeszme ime nemcsak katonai, hanem közigazgatási téren is utját állja örökre a magyar nemzetnek törekvések előrehaladásában. Aztán elmondja, hogy a koalíció olyan békeprogramot terjesztett a király elé, melyhez a parlament minden pártja hozzájárulhatott, de a felség mindent visszautasított s a legcsekélyebb nemzeti ajándék nélkül követelte a koalíciótól, mint egy abszolút cézár, a kormány elvállalását. A manifesztum azzal végződik, hogy el lehet a nemzet készülve rá, hogy jogait, törvényeit, szabadságát és alkotmányát ezentúl még erősebb csapások érik a megőrült abszolutizmus részéről, tehát mineezt még erősebben kell ezután megvédenie a nemzetnek. De csüggedni nem szabad, mert a „szenvedés és nyomor“ sötét éjszakáját nemsokára föl kell váltania a megváltás napjának.

Az új pénzügyi államtitkár.

Budapest, febr. 28. Popovics Sándor pénzügyminiszteri államtitkár, a kinek lemondását legelőször a Fiumei Hirlap jelentette, de a kinek lemondását teljes hétig cáfolta a császári kormány, most már egész biztosan lemondott. Annyira bizonyosan, hogy már utódját is megfogta Fejervary báró! A miniszterelnöknek tudnillik ma sikerült rábírnia Bakonyi Géza miniszteri tanácsost, hogy vállalja el a pénzügyi államtitkári állást.

Vértörvényszék a sajtó ellen.

Budapest, febr. 28. A császári kormány minden módon megakarja fojtani a gondolat- szabadságot s lenyakazni annak leghatalmatlabb palládiumát, a független magyar sajtót. A kolportázs beszüntetésével csak kezdte a hóhér- munkát, folytatja a szerkesztőségbe beültetendő ügyész-cenzorokkal, most pedig a sajtó- ügyi bíraskodást is ki fogja venni a független magyar

birói testületek köréből s ráruházza egy külön vértörvényszékre. Az igazságügy- miniszteriumban már megtartottak az abszolutizmus bérencei tegnap este a tanácskozást s elhatározták Lányi tótfiskális, igazságügynök javaslatára elhatározta ez a „tanács,“ hogy a sajtóvétségek fölött való ítélkezésre külön bíróságot állít föl. Éppen, mint Karaffaék és Haynauék csinálták a vértörvényszékekkel.

Bécs megrettent?

Wien, febr. 28. Fejervary báró rendkívül rövid ideig tartott kihallgatása az itteni körökben óriási feltűnést kelt. Minoenki azt magyarázza ki a nyulfarknyi audienciából, hogy a király ez egyszer nem hajlott kedvenc generálisa szavára és még nem fogadta el a báró javaslatait az abszolutizmus további és szigorubb dühöngésére. Döntés semmi esetre sem történt s pár napig nem is fog történni. Fejervary üres táskával térhet vissza Budapestre. Ennek a meglepő habozásnak úgy adják okát a Burgban, hogy a legfelsőbb körökben nagyon megszeppentette az a klasszikus nyugalom, a mit a magyar nemzet tanusított az abszolutizmus minden egyes korbácsütésére. E nyugalom alatt odafenn valami nagy veszedelmet gyánítanak, valami végzetes nemzeti elhatározást (tán csak nem forradalmat, a mit annyira szerknének? Szerk.), a mivel a nemzet egyszerre készül visszaadni Bécsnek a tömördek méltatlanul szenvedett bizalmát. Ezért a nagy habozás.

Wien, febr. 28. Minden hivatalos cáfolgatás dacára, a mivel Fejervary és Tisza együttes bécsi utasításától minden politikai szint le akarnak tagadni, egészen bizonyos, hogy Fejervary báró a legutóbbi audiencián tett előterjesztéseihez felhasználta a gróf Tisza István javaslatait is.

Kristó a megyék ellen.

Budapest, febr. 28. Kristó belügynök ma rendeletet adott ki, melylyel az egész országban felszólta a törvényhatósági bizottságok kebeléből alakított, az autonóm tisztviselők érdekeit védő ugynevezett jóléti bizottságokat.

Az új választások.

Bécs, febr. 28. Itteni politikai körökben hihetőnek tartják, hogy a magyarországi választásokat április 11-ig mégis csak kiírják. A N. W. T. ma reggeli számában e hirt avval kommentálja, hogy bármily eredménye legyen is az új választásoknak, a király eltökélt szándéka, hogy akkor is csak hatvanhetes alapon álló politikusokra bizza az új kormányt.